Berat Gecesi Ve Fazileti
Gönderen Kadir Hatipoglu - Şubat 22 2024 04:00:00

                       İNDİR
A) Sözlük Manası: Berat kelimesi Arapça “ ب ر أ ”/ “berie”, fiilinden mastar olarak gelen “ برائة ”/ “beraetün” kelimesinin Türkçeleşmiş halidir. Beraetin anlamı: Bir kişiden uzaklaşmak, borçtan, ayıptan ve hastalıktan uzak olmak, kurtulmak ve emin olmak, iki şey arasında ilişki olmamak anlamlarına gelir.(el-Cevheri, es-Sıhah, I, 36; Fîruzâbâdî, el-Kâmusu’l-Muhît, 42.) Terim Manası: Hicri aylardan Şaban ayının 15. gecesinde Müslümanların, Allah’ın affı ve bağışlaması ile günah yükünden kurtulacağı umularak bu geceye Berat gecesi denmiştir. (Diyanet İslam Ansiklopedisi, V, 475, Berat maddesi.)
Bu geceye bereketli ve feyizli bir gece olması hasebiyle mübarek, kulların günahlarının affolunması ve temize çıkmaları sebebiyle berat, kulların ihsana kavuşması sebebiyle rahmet, geceyi iyi değerlendiren kulların seçilerek salih kullar arasına alınması sebebiyle berae adı verilmiştir. (Fîruzâbâdî,a.g.e., 42.)
      Berat gecesinin fazileti:
       Hz. Ali rivayeti: عَنْ عَلِيِّ بْنِ أبـى،
طَالِبٍ
قَالَ;: قَالَ
رَسُولَ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ :
إذَا كَانَتْ
لَيْلَةُ
الـنِّصْفِ
مِنْ
شَعْبَانَ ،
فَقُومُوا
لَيْلَهَا
وَصومُوا
نَهَارَهَا;.
فَإنَّ
اللّهَ
يَنْزِلُ
فِيهَا
لِغُرُبِ
الشَّمْسِ
إلى سَمَاءِ
الدُّنْيَا;.
فَيَقُولُ;: أَ

مِنْ
مُسْتَغْرٍلِي فَأغْفِرِ
لَهُ! أَ
مُسْتَرْزِقٌ فَأرْزُقَهُ!
أَ مُبْتَلىً
فَأُعَافِيَهُ أَ كَذَا أَ
كَذَا،
حَتَّى
يَطْلُعَ
الْفَجْرُ

      Hz. Ali Hz. Peygamber’in şöyle buyurduğunu rivayet ediyor: “Şaban ayının 15'i geldiğinde gecesini ibadetle geçirin, gündüzünde de oruçlu olun. Allah güneşin batmasıyla dünya semasına tecelli eder ve şöyle der: Yok mu bağışlanma dileyen, onu bağışlayayım. Yok mu rızık isteyen ona rızık vereyim. Yok mu hasta olan ona şifa vereyim... yok mu... yok mu... bu durum sabaha kadar devam eder” (İbn Mace, İkame, 191, (hd. no: 1388); Beyhaki, Şuabu’l- İman, III,378.)
Ebû Musa rivayeti: عَنِ
الضَّحَّاكِ
بْنِ
أيْمَنَ،
عَنِ
الضَّحَّاكِ
بْنِ عَبْدُ
الرَّحْمَنِ
بْنِ
عَرْزَبٍ،
عَنْ أَبِي
مُوسَى
الاشْعَرِيِّ، عَنْ
رَسُولِ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ؛
قَالَ: إنَّ
اللّه
لَيَطَّلِعُ
فِي لَيْلَةِ
النِّصْفِ
مِنْ

شَعْبَانَ.
فَيَغْفِرُ
لِجَمِيعِ
خَلْقِهِ. إَّ
لِمُشْرِكٍ
أوْ
مُشَاحِنٍ.

 Ebû Musa Hz. Peygamber’in şöyle dediğini rivayet etmiştir: “
Allahu Teala Şabanayının15.gecesinde kullarının durumlarını gözden geçirir.
Kendine ortak koşan ve aralarında kin ve düşmanlık olanların dışındaki kullarının
günahlarını affeder.”(İbn Mace,İkame, 191(h.no:1390).
12. Hz. Aişe rivayeti: عن عائشة
رَضِيَ
اللّهُ
عَنْها قالت:
قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ
يَنْزِلُ
اللّهُ
تَعالى
لَيْلَةَ
النِّصْفِ
مِنْ
شَعْبَانَ
الى سَمَاءِ
الدُّنْيَا
فَيَغْفِرُ
أكْثَرَ مِن
عَدَدِ
شَعْرِ
غَنَمِ
كَلْب

               O
şöyle dedi: “Rasulullah (s.a.v)’ı kaybetmiştim, dışarı çıktım bir de
baktım ki Baki Mezarlığında kafasını kaldırmış duruyor. Rasulullah (s.a.v) bana dedi ki: Sen
Allah’ın peygamberinin sana zulmedeceğinden mi korkuyorsun? Dedim ki: Ya Rasulallah
senin diğer hanımlarının yanına gittiğini zannettim. Rasulullah da “Allah Şaban ayının 15.
gecesinde dünya semasına iner. Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri sayısından daha
fazla insanı affeder, dedi.”) Tirmizi, Savm,39,739; İbn Hanbel, Müsned VI, 238,II,176;
İbn Mace, İkame 191,(h.no:1389). Berat gecesinin ihya

edilmesi: İmam Şafiî şöyle dedi: “Şu beş gecede duanın kabul olacağı bize ulaştı; Cuma gecesi, iki bayram gecesi, Receb’in ilk gecesi ve Şaban’ın yarısı.” Şunu ilave etti: “Bu geceyle ilgili olarak anlatılanların hepsi müstehaptır.” Ata b. Yasir şöyle dedi: “Kadir gecesinden sonra, Berat gecesinden daha faziletli bir gece yoktur... Ömer b. Abdülaziz’den rivayet ediliyor. O Basra’daki valisine şu mektubu yazdı: “Sünnet olan şu geceye sarıl. Şüphesiz Allah bu gecelerde rahmetini saçtıkça saçar. 1- Receb’in ilk gecesi 2- Şaban’ın 15. gecesi 3- Ramazan Bayram 4- Kurban Bayramı.” İbn Hacer el-Mekki, “el-İzah ve’l-Beyan” isimli eserinde (Peygamberimizin Berat gecesini ihyayı teşvik eden rivayetlerini kastederek) bu rivayetler Peygamber (a.s)’in bu gecede ibadeti, duayı, kabir ziyaretini ve ölülere dua etmeyi çokça yaptığına delalet etmektedir. Bu kavlî ve fiilî hadislerin hadislerin genelinden bu gece çokça ibadet yapmanın müstehap olduğu anlaşılmaktadır. Kişi namaz kılma ile diğer ibadetleri yapma hususunda serbesttir. Şüphesiz namazı seçmek, namazların rekat sayısı ve nasıl kılınacağı –Şari tarafından açıkça veya işaretle bir mani olmadıkça- kendine bırakılmıştır. Leknevi’nin görüşü: “Kulun dilediği ibadetlerle ve nafilelerle Berat gecesini ihya etmesinin müstehap olduğu hususunda bir sözümüz yok. İbn Mace ve Beyhaki’nin Şuabü’l-İman ’da Hz. Ali’nin Peygamberimiz (s.a.v)’den rivayet ettiği : “Şaban ayının 15. gecesi geldiğinde gecesini ibadetle, gündüzünü de oruçla geçirin” hadisinden dolayı bu karara vardım.” Bu gecelerde yapılması gerekenler: Bu geceler bir başlangıç kabul edilmeli,kültürümüzün güzellikleri olarak kabul etmeliyiz. 1- Nefis muhasebesi: Cenab-ı Hakk'ın Enam suresi 50ayette: اَفَلَا تَتَفَكَّرُونDüşünmez misiniz?" Bakara 266.ayette: لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونUmulur ki tefekkür edersiniz"âyetleri ve Peygamberimizin حاسبوا قبل أن تحاسَبوا   "Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz"hadisi muhasebe'nin önemini ortaya koymaktadır 2-Tevbe istiğfar: Tahrim suresi 8.ayette: توبوا إلي الل توبة نصوحا "Samimiyyetle Allaha(c.c) tevbe ediniz." 2-Kur'ân Üzerinde Çalışma Bu çalışma, Kur'ân okumayı öğrenme ve öğretme, anlama ve anlatma, yaşama ve yaşatma, düşünme ve düşündürme tarzında çok yönlüdür. Kur'ân üzerinde yapacağımız bu ve benzeri çalışmalara bugün her günden daha çok ihtiyacımız vardır. Kur'ân bu aylarda nazil olmaya başladığına göre ibadet bilinci içinde Kur'ân üzerinde metodlu çalışmalara öncelik

vermeliyiz. Günümüz müslümanlarının Kur'ân noktasında yapmaları gereken husus, onun anlamı ve muhtevasına yönelik çalışmalardır. Bunun da ilk yolu Allah'ın âyetleri üzerinde düşünmektedir. Nitekim bazı âyetlerde Nisa suresi 82. ayette: ا
َفَلَا
يَتَدَبَّرُونَ
الْقُرْانَ
وَلَوْ كَانَ
مِنْ عِنْدِ
غَيْرِ
اللّهِ
لَوَجَدُوا
فيهِ
اخْتِلَافًا
كَثيرًا
                                                  "Kur'an'ı teemmül etmezler mi? Ve eğer Allah Teâlâ'dan başkası tarafından olsa idi elbette onda birçok ihtilâf bulurlardı" Sana indirdiğimiz mübarek kitap âyetlerini düşünsünler diyedir"(16) tarzında düşünmeye dikkat çekilmiştir. Kur'anı yaşama ve yaşatma maksadının bunlardan da önemli olduğu söylenebilir. Bu gerçek bir âyette şöyle ifade edilir.Cuma suresi 5.ayette:
مَثَلُ
الَّذينَ
حُمِّلُوا
التَّوْريةَ
ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْحِمَارِ
يَحْمِلُ
اَسْفَارًا
بِئْسَ
مَثَلُ
الْقَوْمِ
الَّذينَ
كَذَّبُوا
بِايَاتِ
اللّهِ
وَاللّهُ
لَايَهْدِى
الْقَوْمَ
الظَّالِمينَ   &nb

sp;   "Kendilerine Tevrat yükletilmiş, sonra onu yüklenmemiş olanların meseli, ciltlerle kitap taşıyan eşeğin meseli gibidir. Allah'ın âyetlerini tekzîp eden kavmin meseli ne kadar fenadır ve Allah, zalimler olan kavmi doğru yola iletmez." Allah Teâlâ bu âyetle biz Kur'ân müntesiplerini ikaz etmek istemiştir. Tevrat'ın başına gelen o acı durum son ilahî mesaj olan Kur'ân'ın başına da gelmesin diye. Buna rağmen bizler günümüzde hatimcilik mukabelecilik, kırk Yasin ve ölü okumaları gibi geleneklerle iktifa etmekteyiz. Sevgili Peygamberimizin fiili sünneti olan bunlardan her biri maalesef günümüzde moda olmanın ötesinde ciddi bir fayda sağlamamaktadır. Resulullah menfaat karşılığı Kur’an okumayı,okutmayı yasaklamıştır. عَنْ اُبَي ابْنِ كَعبٍ قَالَ عَلَّمْتُ رَجُلاً الْقُرْآنَ فَأَهْدَى إِلَيَّ قَوْسًا فَذَكَرْتُ ذلكَ لِرَسُول اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنْ أَخذْتَها أَخذْتَ قَوْسًا مِنْ نارٍ فرددتـها   Ubey b. Kâb demiştir ki, ben (muhâcirlerden) bir adama Kuran-ı Kerim öğrettim. Bana bir yay hediye etti. Bunu Rasûlüllah'a (s.a.v) anlattım, dedi ki: " Eğer bu yayı alırsan ateşten bir yay almış olursun". Onu hemen O'na iade ettim.[21]   عن سليمان بن بريده عن أبيه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرأ القرآن يتأكل به الناس جاء يوم القيامة ووجهه عظم   ليس عليه لحم

El-Beyhakî Süleyman b. Büreyde'den O da babasından Rasûlüllah'ın (s.a.v) şöyle dediğini rivayet etmiştir. " Her kim Kurân'ı okuyup bunu insanların malını yemeye vesile edinirse, kıyamet gününde yüzü, etinden sıyrılmış bir kemikten ibaret olarak (arasat meydanına) gelir Bu haliyle bunlar Kur'ân'ın evrensel mesajına ters düşmektedirler. Dolayısıyla bu kadarıyla yetinmek ve faydalı hale getirmek için gayret göstermemek, üstelik insanları bunlara teşvik edip çıkar sağlamak büyük vebaldir. Yüce Kur'ân'ı amaç ve evrensel mesajının dışında kullanarak ellerde dolaştırmanın sancısını duyan Akif, onun mezarlıkta okunmak ve fal bakmak için indirilmediğini vurgulayarak ızdırabını dile getirmiş ve asıl gayesini şu ifadelerle haykırmıştır. "Doğrudan doğruya Kur'ân'dan alıp ilhamı, Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâm'ı" 3- Nafile ibadetleri Çoğaltma Zamanımızda "Üç aylar" kış mevsimine rastlamaktadır. Efendimiz (s a)'in ifadesiyle "kış mü'minin ilk baharıdır"(18) Bu itibarla üç ayları bahara dönüştürmek için namaz, oruç ve benzeri nafile ibadetleri arttırmak gerekir. Zira namaz kötülüklere sed, oruç takva aracıdır. İbadetleri arttırmada şöyle bir yol izlenebilir. Evvela, farz olan namaz ve oruçların vaktinde edalarına önem verilmeli ve kazaya bırakılmamalıdır. Buna rağmen kaza durumu söz konusu olursa ilk fırsatta o yerine getirilmelidir. İkinci olarak, namaz ve oruç ile ilgili kazalar tespit edilmeli ve bir yere not edilerek yavaş yavaş ikmal edilmelidir. sünnetler hariç kazalar ile meşgul olmak daha uygun bir yoldur. Üçüncü olarak; namaz, oruç ve benzeri nafileleri çoğaltmaya itina gösterilmelidir. Bu aylar ve gecelere özel namaz yoktur: "Belirtilen mübarek gecelerde ümmeti için kılınacak özel bir namaz nass'larda bulunmamakla birlikte, bu gecelerin fazileti ve yapılacak dualaların kabul edilme ümidinin fazla olması sebebiyle diğer gecelere göre daha iyi bir şekilde bunların ihya edilmesi gerekir Mübarek gecelerde özel namazı olmayan Allah Rasulü'nün Ramazan'da teravih namazı ve itikaf denilen ibadeti vardır. 4- Mali İbadetleri Çoğaltma Öteden beri olgun mü'minler zekatı bu aylardan birinde, özellikle Ramazanlarda vermişlerdir. Sadaka-i fıtır Ramazan'a has bir malî mükellefiyettir. Mali ibadetler şüphesiz bu ikisinden ibaret değildir. Yedirme, içirme, giydirme, borç verme, hayır müesseselerine yardım etme vs. gibi infak kapsamına giren her davranış mali ibadetlerden sayılır. Tevbe suresi 5. ayette:
جَاهَدُوا
بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ
وَاُولئِكَ
لَهُمُ
الْخَيْرَاتُ وَاُولئِكَ
هُمُ
الْمُفْلِحُونَ

      "Fakat peygamber ve O'nunla beraber bulunan mü'- minler, mallarıyla ve canlarıyla cihada atıldılar. Ve işte bütün hayırlar, onlarındır. Ve

felâh bulanlar da işte onlardır." şeklinde mallara öncelik verilmesi de dikkat çekicidir. Mal konusunda cömert olmayan can konusunda hiç cömert olamaz. Cömert olmayanın da cennette yeri yoktur, işte bu aylar cimrilikten arınmak için birer fırsattır.Ali imran suresi 92 ayette: لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَىْءٍ فَاِنَّ اللّهَ بِه عَليمٌ   "Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar birre nâil olamazsınız ve her ne şey infak ederseniz şüphe yok ki, Allah Teâlâ hakkıyla bilir" 5- Hz. Muhammed (s.a.)'i Daha İyi Tanımaya Yönelik Çalışma Üç aylarda meydana gelen olayların kahramânı sevgili Peygamberimizdir. Mübarek geceler onun hayatında vuku bulan önemli olayların ismi olmuş, yüce kitabımız Kur'ân bu aylarda ona nazil olmuştur. Allah'ın bize örnek insan ve peygamber olarak gönderdiği yine odur. O canlı Kur'ân'dır. O bizim için iman, İslâm, hayat ve cennettir. Onu tanımadan, bilmeden, öğrenmeden, gönlümüze ve önümüze koymadan İslâm'ı ve Kurân'ı tanımak ve yaşamak mümkün olmadığı gibi, ona tabi olup uymadan da Allah sevgisine ermek imkansızdır. Hz. Muhammed (s.a.) peygamberlikte zirve, insanlıkta modeldir. Onun yirmi üç yıllık peygamberlik hayatı ana çizgileriyle, hatta kronolojik olarak detaya varan yönleriyle bilinmeden ne huzur ne de felahtan bahsedilemez. Bu nedenle örnek ve önderimizi en iyi bir şekilde tanımak en güzel ibadettir. 6- Kazanılanları Kaybetmeme Bazı işler zamanla veya sayısal olarak da belirli olabilir. Ama kulluk böyle değildir. O devamlı ve hayatla sınırlıdır. Bu gerçeği yüce Rabbimiz şöyle ifade etmektedir.Hicr suresi 99.ayette: وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّى يَاْتِيَكَ الْيَقينُ   "Ölüm gelinceye kadar Rabbına ibadet(e devam) et." Bu ayet ibadette, başka bir deyimle kullukta devamlı olmayı vurgulamaktadır. Buradaki temel ilke kulluk (ibadet)'te devamlılıktır. Bu ilke Efendimizin diliyle şöyle ortaya konur: فَإنَّ خَيْرَ

الْعَمَلِ
أدْوَمُهُ
وَإنْ قَلَّ
.
;
;   "Amellerin en sevimli olanı az da olsa devamlı yapılanıdır." İbadetlerde devamlılık ilkesine bağlı kalmak iman, irade mümkündür. Nimete ermek, nimetle sürekli kalmak değildir. Kaybetmemek için bir takım sebeplere riayet edilir. Buna rağmen nimette kalmak da yine O' nun iznine bağlıdır. Ali imran suresi 8. ayette:
رَبَّنَا
لَاتُزِغْ
قُلُوبَنَا
بَعْدَ اِذْ
هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا
مِنْ
لَدُنْكَ
رَحْمَةً
اِنَّكَ
اَنْتَ
الْوَهَّابُ

               "Ey Rabbimiz! Bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme, bize tarafından rahmet bağışla." Ayette, kazandıklarımızın Allah'ın bize birer ikramı olduğu belirtilmekte ve kaybetmememiz için sözlü ve fiili çaba emredilmektedir. 7- Kendimiz için insanlık için dua edelim. 8- Akrabaları arayalım,hastaları ziyaret edelim.

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler